

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет
Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні
Запорізького національного університету
**«Сучасні перспективи розвитку обліку, фінансів,
економіки, управління, права та інженерії»**

5 – 6 грудня 2024 року

Запоріжжя
2024

Сучасні перспективи розвитку обліку, фінансів, економіки, управління, права та інженерії : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (5-6 грудня 2024 р., м. Запоріжжя) / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2024, 404 с.

УДК 330.34:[657+336+005+34+62](062)

C916

ISBN 978-617-8466-06-0

Рецензенти:

Бобиль В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та психології Українського державного університету науки і технологій.

Приходько І.П., д. н. з держ. упр., професор, професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Запорізького національного університету
(протокол № від 2025р.)*

В ході проведення конференції відбулось дискусійне обговорення результатів підготовки здобувачів вищої освіти для покращення змісту навчальних курсів освітніх програм, орієнтуючись на думку стейхолдерів (працівників НДЕКЦ, науковців та студентів ЗНУ та інших закладів вищої освіти).

Під час проведення конференції розглянуто наступні питання: перспективи розвитку обліку, аналізу, оподаткування та контролю; сучасні напрямки розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; сучасний розвиток економіки, організації та управління підприємствами; напрямки оптимізації бюджетної та податкової системи; практичні засади розвитку менеджменту та публічного управління; розвиток інформаційних технологій в сучасній економіці; сучасні напрямки розвитку інженерії, науки та техніки; сучасна експертиза: економічна, юридична, будівельна, технічна.

Література

1.Цюцяк А.Л., Цюцяк І.Л., Цюцяк В.І. Цифровізація податкової системи: сучасний стан, проблеми та перспективи. Галицький економічний вісник. 2023. Том 83. № 4. С. 48–55.

2. Про затвердження місії та Стратегічного плану Державної податкової служби України на 2022-2024 роки. Наказ Державної податкової служби України 22.11.2021 № 965. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0965912-21#Text>

3. Територія високого рівня податкової довіри. Офіційний сайт Державної податкової служби України <https://tpd.tax.gov.ua/>

4. Деякі питання цифрової трансформації. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2024 р. № 735-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2024-%D1%80#n10>

УДК 338.246.8(477):336.275.3

Почерніна Н.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Виборюючи власну незалежність через протистояння російському військовому вторгненню, Україна торує свій шлях у майбутнє з урахуванням викликів сьогодення. Одним із таких викликів є стрімке нарощування державного боргу, який за даними Національного банку України становив у II кварталі 2024 року 158 074 млн. євро [1]. Тож питання удосконалення боргової політики набуває підвищеної актуальності.

Боргова політика у вузькому розумінні є системою заходів держави щодо управління державним боргом, а в широкому розумінні – це напрям реалізації державного регулювання економіки, орієнтований на обслуговування і погашення державного (місцевого) боргу та оптимізацію боргового навантаження на економічну систему країни. Цілі боргової політики наведені на рисунку 1.

Рисунок 1 – Цілі боргової політики держави.
Джерело сформовано автором

У повоєнний період реалізація цих цілей вимагатиме трансформації механізму боргової політики таким чином, щоб забезпечити виважене управління боргом з метою зменшення боргового тягаря до 60% ВВП та нижче, як передбачено Маастрихтськими критеріями. Зміни мають відбутись за усіма складовими політики управління боргом, серед яких ми виділяємо:

- 1) формування боргової стратегії;
- 2) збалансованість структури боргу;
- 3) дотримання рівня допустимого ризику по виплатах з обслуговування боргу;
- 4) збереження потенціалу рефінансування боргу.

Реалізація цих змін вимагатиме від України використовувати ті засоби, методи та інструменти боргової політики, які мають більший ефект віддачі. Ми поділяємо думку вітчизняних та міжнародних експертів про те, що у повоєнний період «не має здійснюватися монетарне фінансування державного бюджету» [2, с. 33], щоб не створювати ризику надмірної інфляції на внутрішньому ринку.

Основні напрями змін в механізмі боргової політики у повоєнний період узагальнено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Напрями удосконалення механізму боргової політики України

	методи		
	реструктуризація боргу	рефінансування боргу	викуп боргу
засоби	встановлення «стелі» виплат за відсотками та тілом позик, отримання гарантій партнерів	грантове фінансування на тривалий термін; позики на пільгових умовах; мобілізація доходів	сек'юритизація боргу активами держави-агресора
інструменти	варанти на облігації; рівномірний графік погашення боргу	баланс привабливості державних облігацій та депозитних сертифікатів НБУ	обмін «борг на клімат» (debt-for-climate swaps); зелені облігації (green bonds), соціальні облігації (social impact bonds) тощо

Джерело: складено автором на основі [2]

Наведені у таблиці напрями вимагають виваженого підходу до їх використання. Так, слід уникати практики надмірної реструктуризації боргів, щоб не стикнутись з репутаційними втратами як по зовнішньому, так і по внутрішньому боргу. Також треба докласти зусиль щодо нарощування частки боргу у національній валюті з одночасною диверсифікацією боргу в іноземних валютах з метою протидії доларизації економіки України та мінімізації валютних ризиків.

Таким чином, у повоєнний період Україні слід обрати стратегію відповідального погашення боргу, а в довгостроковій перспективі зменшення

боргового навантаження має забезпечуватись передусім шляхом досягнення первинного бюджетного профіциту та активізації ділової активності.

Література

1. Офіційний сайт НБУ URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#4> (дата звернення 29.11.2024)
2. Україна після перемоги. Бачення України 2030. Економічна політика / USAID та Спілка українських підприємців. Київ. Грудень 2023. 92 с.

УДК 336.221:005.591.1(477)

Клименко А.А., к.е.н., доцент, викладач ЦК суспільствознавчих, економічних дисциплін та права ВСП «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій ЗНУ», м. Запоріжжя

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Проблеми податкової системи залишаються одними з найсуттєвіших перешкод для розвитку бізнесу. Неповне завершення реформ митної та податкової служб створює умови для значних зловживань, таких як контрабанда, порушення митних правил та поширення контрафактної продукції. Ці явища залишаються ключовими слабкими місцями податкової системи навіть після усунення більшості «податкових ям», які раніше активно використовувалися для ухилення від сплати ПДВ.

Митна та податкова служби потребують суттєвого оновлення та перегляду принципів роботи. Проте є і позитивні зрушення: ефективна діяльність податкових органів дозволила значно скоротити використання схем ухилення від ПДВ та офшорних операцій, що свідчить про поступове підвищення прозорості системи.

Українська податкова система потребує суттєвих змін, адже застаріла модель оподаткування прибутку підприємств створює значні корупційні ризики та перешкоджає ефективному адмініструванню. Одним із перспективних напрямів реформування є заміна податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал, що спрощує адміністрування та стимулює інвестиції.

Проблема надмірного оподаткування праці залишається критичною, адже високі податкові ставки сприяють тінізації ринку. Незважаючи на успішне збільшення надходжень від реформування ПДВ, ці кошти не були спрямовані на зниження податкового навантаження на фонд оплати праці, що могло б значно підвищити його доступність для бізнесу.